

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Torv – en stor men slumrande inhemsk energiresurs

Inför en rabatt på utsläppsrätter för energi från torv. Ändra torvlagen och återför rådgivningen över torvmarkerna till markägarna. Snabbare handläggning av tillståndsärenden.

Så kan man sammanfatta torvbranschens och markägarnas ”önskelista” till politikerna. Det kom fram vid konferensen *Torvmark – en viktig resurs*, som KSLA arrangerade tillsammans med 14th *International Peat Congress* den 14 december 2010.

Sverige är ett av världens torvrikare länder. Trots detta är vi små vad gäller torvbrytning. Irland och Finland är jättar, Vitryssland är också en stor aktör på torvmarknaden. Sverige står bara för några få procent av den totala torvbrytningen i världen.

Sverige har runt 6,5 miljoner hektar torvmark, berättade **Dag Fredriksson** vid SGU. Merparten är öppen mark, knappt 2 miljoner hektar är skogklädd. I norra Sverige är det framförallt så kallade hängmyrar, som har kontakt med mineraljord, i södra Sverige är merparten högmossar.

Hur stor andel av torvmarken som är brytningsvärd som energitorv vet ingen i dag. För all torvmark är inte lika intressant. Det är stor skillnad i utvinningsbar energi mellan olika myrar, både per hektar och per ton torv.

Lägre utsläppsrätter?

Torv som bryts på dikade torvmarker är bättre än fossila bränslen ur CO₂-synpunkt, sade **Sven-Olov Ericson**, Näringsdepartementet. Utsläppen per producerad energienhet är lägre för torven när man räknar in alla effekter. I EU:s system för handel med utsläppsrätter drabbas dock torv av samma avgifter som kol och olja. Den svenska positionen är kanske inte att få bort torven helt ur utsläppshandeln, men vi tycker att det vore rimligt med en ”torvrabatt”. Kanske 20 till 30 kr per ton CO₂ mot dagens 60 kr.

Han berättade också att det inom EU pågår en intensiv diskussion för vilka kriterier som ska gälla för att ett biodrivmedel ska klassas som uthålligt. Han bedömde att torv från nydikade torvmarker aldrig skulle klara de kraven. Däremot skulle kanske torv från myrar dikade före 2008 få grönt ljus.

Om vi kunde halvera kostnaden för utsläppsrätter, skulle torv bli ett oerhört konkurrenskraftigt bränsle, underströk **Stefan Wirtén**, SCA Norrbränslen.

Vi har 1 miljon hektar dikade torvmarker i Sverige, sade **Stefan Östlund** vid Svenska torvproducentföreningen. Det bryts i dag torv på en bråkdel av detta, det handlar om kanske 8 000 till 10 000 ha.

För att komplicera bilden ytterligare, så är torv ett ”grönt bränsle” för elproduktion i Sverige. El producerad av torv berättigar alltså till gröna elcertifikat.

Ändra Torvlagen

Låt markägarna få tillbaka rådigheten över sina torvmarker, sade **Christer Segerstéen**, ordförande för Södra. Enligt Torvlagen från 1985 kan vem som helst ansöka om koncession för att undersöka om en torvmark är brytningsvärd för energitorv. Man kan också på koncession för att bryta torv på annans mark. Det här gäller dock bara för energitorv. För annan torvanvändning, t.ex. växtnäringstorv, gäller helt andra regler. Då har markägaren full rådighet över markanvändningen. Det finns inga skäl att ha olika lagstiftning för olika användning av torven, menade han.

Man kanske ska sätta in Torvlagen i sitt historiska sammanhang, sade **Dag Fredriksson** vid SGU. Visst kan man se lagen som lite av en socialisering – men statsmakterna ville ha ett verktyg för att snabbt kunna komma igång med produktion av ett inhemskt bränsle om vi hade blivit utan olja i samband med energikriserna.

Miljöaspekter vid torvbrytning

Det finns få ovanliga arter i vanliga torvmarker, sade **Henrik von Stedingk**, Centrum för Biologisk Mångfald. Och det finns få rödlistade arter på dikade torvmarker. Man kan hitta riktigt gamla träd på torvmarker – i Bergslagen har vi hittat upp till 400 år gamla tallar på myrar. Men de är oftast kläna och hyser få arter. Strukturer på dikad torvmark blir dessutom med tiden alltmer lik vanlig skogsmark.

Om intresset ökar för att bryta torv på dikade torvmarker, är det viktigt att vi får instrument för att bedöma naturvärdet, så att vi kan ta undan de rikaste och viktigaste myrarna. Här måste man tänka både på objekts- och landskapsnivå. Och så är efterbehandlingen viktig för den biologiska mångfalden.

Våtmarker ”bjuder” på ekosystemtjänsterna kollagring, vattenrening och biologisk produktion, sade **Michael Löfroth**, vid miljödepartementet. Han berättade också om regeringens arbete med miljömålspropositionen. Där ingår det så kallade generationsmålet: att vi ska lämna ett samhälle till nästa generation där miljöproblemen är lösta – utan att orsaka problem utomlands.

Han avslutade med en fundering: kanske kan vi skapa nya myllrande våtmarker genom att gå tillbaka till gamla markavvattningsföretag och lägga igen de diken som inte längre behövs?

Det här var en fråga som även **Mats Olsson**, SLU, var inne på. Våtmarker släpper ut växthusgaser, växande skog tar upp koldioxid. Det är i princip ett nollsummespel. Om man tar hänsyn till substitution, det vill säga att virke som produceras på våtmarken kan användas för att ersätta produkter som kräver fossila bränslen, t.ex. stål och betong, så blir den dikade torvmarken lite mer kolsänka. Men det allra bästa är kanske att lägga igen diken och bygga in kol i vegetationen. Sådan här *återvätning* av dikad skogsmark ger mindre utsläpp av växthusgaser än att behålla diken och använda skogen.

Rapport från Saltmyran

Vid ett av de sista föredragen berättade **Stefan Wirtén**, SCA Norrbränslen, att SCA i dag har koncession att bryta torv på tre myrar i Norrland. Den stora anläggningen är Saltmyran i Norrbotten. Det är en uppåt tusen hektar stor myr med sex meter handgrävda diken från 1930-talet – det är gamla AK-arbeten. Det är en extremt väderberoende verksamhet – torra och vara somrar kan det gå riktigt bra, kalla, regniga somrar blir det ingen produktion alls! Det händer då och då.

Han berättade också att SCA kommer att satsa på torv, man har fem koncessioner till på gång. Målet är att komma upp till 400 GWh år 2015.

Konferensen stängdes av **Björn Hånell**, SLU. Han tackade samtliga deltagare och passade samtidigt på att bjuda in till den fjortonde internationella torvkongressen, som hålls i Stockholm 3–8 juni 2012.

Carl-Henrik Palmér